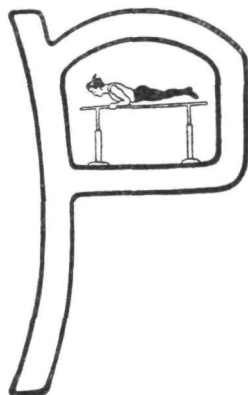

BORISOV:

Materni jezik.

red nedavnim časom me je privedla pot v Italijo, v deželo Benečijo, ki se razprostira ob meji Goriške. Tamkaj prebiva še precej Slovencev, a njihova usoda je žalostna, ker italijanska država zatira slovenski jezik na vse mogoče načine. Vsi državni uradi morajo s temi Slovenci občevati italijansko, in lahko bi bil dotičnik, ki bi se predrznil n. pr. pri sodišču izpregovoriti v slovenskem jeziku, za to še kaznovan. To je seveda nečloveško. Vsak človek ima pravico, kjerkoli in kadarkoli govoriti v svojem milem materinem jeziku, ker mu ni samo najdražji, ampak v njem tudi najlažje

in najlepše izraža svoje misli, če ni iz lenobe zanemarjal govora, ki ga je v nežni mladosti učila mati. Že iz spoštovanja do rodne matere bi morali najrajši in najlepše govoriti njen jezik. Kdor pa zataji svoj jezik, bi izdal v sili tudi svojo mater in postal pravi — Iškarijot.

Potujoč po slovenskih vasicah v Italiji, sem srečaval lahkoživo mladino, ki se je semtertja tudi spomnila, da je lepo in spodobno, če se pred tujcem malo pokloni in ga pozdravi. Slišal sem, da govorijo otroci med seboj slovensko, a pozdravljajo italijansko. To se mi je zdelo nekako tako, kakor bi vi s starši govorili vse slovensko, samo kruha bi jih prosili v kakem tujem jeziku.

Vprašal sem tedaj nekega dečka, zakaj pozdravlja italijansko, ko zna vendar slovensko.

»Tako nas učijo v šoli,« odgovori deček, »in če bi pozdravil drugače, bi bil kaznovan.«

Prepričal sem se pozneje o resničnosti teh besed. Slovenska deca ne sliši v šoli nikdar besedice v domačem jeziku, ker tako velewa državni zakon. Učitelj, ki bi se predrznil govoriti z otroki v njihovem jeziku, bi bil kaznovan.

Kako žalostno mora biti v taki šoli, kjer se učitelj in učenec ne moreta niti gladko pogovoriti! Gotovo se zdi obema, da stoji med domom in šolo visok zid, ki meče senco sedaj na to, sedaj na ono stran. Toda zakon je neizprosni, četudi je škodljiv.

Mislil sem si, koliko dobrega in koristnega bi si lahko ti otroci pridobili v šoli, ako bi se učili v svojem materinem jeziku. Tako se pa vso šolsko dobo mučijo s tujim jezikom, a za druge vede ni časa. Ko pa zapustijo šolo, ne znajo niti svojega, niti tujega jezika — drugih znanosti pa še manj.

Koliko večjo srečo imaš ti, slovenska mladina! Učitelji te v šoli predvsem učijo spoznavati krasoto tvojega materinega jezika, ki naj ti bo vse življenje dragocen biser. Nanj bodi ponosna in ne pusti nikdar, da bi ga

sovražnik zasmehoval! Svoj jezik ljubi kot svojo rodno mater, a tujega ne sovraži, ampak ga spoštuj, kakor spoštuješ tujega, poštenega človeka!

Kakršenkoli stan dosežeš v življenju, v vsakem lahko služiš svoji domovini. Učenjaki proslavijo s svojim slavnim imenom vso domovino, a tudi navaden delavec ali rokodelc je lahko v čast svojemu narodu, če je pošten in marljiv ter skrbi za srečo in blaginjo svojih potomcev.

Tako kakor Slovencem v Italiji, se časih godi tudi drugim narodom, ki morajo živeti med tujim ljudstvom. Dostikrat jih hočejo tujci s silo zatreti. Mnogo najslavnejših mož raznih narodnosti se je že zavzelo za take zatirance in s tem obsodilo narode, ki hočejo s silo in krivico razširiti svojo oblast.

Zato si šteje— slovenska mladina — v posebno srečo, da lahko povsod v svoji domovini priznavaš svoj materni jezik. Ne pozabi nikdar besed, ki jih je napisal ljubljenelec našega naroda, pisatelj Josip Jurčič:

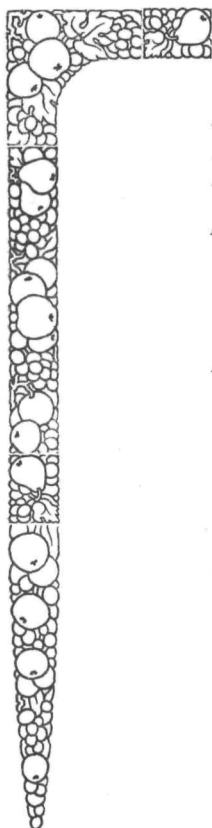
Trd bodi, neizprosen, mož jeklen, kadâr braniti je časti in pravde narodu in jeziku svojemu!

Upanje.

(V spomin očetu in materi.)

*Zemlja, zbúdi zopet
rožice cvetoče;
vrni, pómlad lepa,
ptičice pojoče! . . .
Glas mi tajen zašepče:
„Cvetke nežne zemlja
zopet bo zbudila;
ptičice pomlad ti
tudi bo vrnila. —
Ali ko zakrila
očko je gomila,
zemlja mrzla ti ga
več ne bo vrnila!
Ali ko onemil
glas je mamke zlate,
pómlad ne zbudi več
glasov njenih zate
Toda cesta tajna,
cesta hrepenenja
vodi preko groba
k njima — v dom vstajenja!“*

Andrej Rapè

